

behu, pričom ho vojaci chytili a vliekli na četnícku stanicu, kde s ním priamo zversky zachádzali. Keď jeho kamaráti sa pokúšali ho ospravedlniť, aj týchto četníci zadržali a ponechali na četníckej stanici. Aj k nim sa chovali ako k uvedenému študentovi. Nakoľko potom už bola tmavá noc, prenasledovanie prestalo.

Ráno 19. 12. o 4. hodine začali zúrivo vyšetrovať a zatýkať ľudí, ktorí upadli do podozrenia. Medzi inými tiež zatkli miestneho kaplána Júliusa Bartišku, ktorého priamo vytiahli zo spovednice, nedajúc mu dokončiť ani sviatosť, ktorú práve začal.

V dôsledku toho u veriacich, ktorí sa nachádzali v kostole, bolo veľké pobúrenie. Títo bránili odvlčenie kňaza, pričom vojaci zasa začali útok pažbami pušiek a takto sa im podarilo ľudí rozohnať.

Keď niektorí z organizátorov manifestácie to videli, pokúsili sa o útek, čo sa im aj podarilo, a teraz podľa svojho svedomia udávajú do zápisnice všetko tak, ako to v skutočnosti bolo.

Vyšetrovanie a týranie však ešte doteraz neprestalo a obyvateľstvo sa týmto utvrdzuje ešte vo väčšej zášti proti nenávideným Maďarom.

Úpenlivo prosia o pomoc a o skoré vyslobodenie z pazúrov Maďarov.

Zapisovateľka:
Ivaničová, v. r.

Udávajúci:
Michal H., v. r.
Eduard M., v. r.

AMZV ČR, PrS, kr. 68, f. 9, č. 9113.

170

19. december, Krušovce.

Zápisnica napísaná na žandárskej stanici s Jánom H., predtým obyvateľom obce Sikenica – kolónia Agota, ktorý vypovedal o surovostiach maďarských žandárov pri vyšetrovaní voči kolonistom a o ich vyhostení z územia Maďarska.

Zápisnica

Od 26. 9. 1926 som býval na kolónii Agota, obec Veľký Pesek (*Sikenica*), okres Želiezovce, kde som mal hospodársku usadlosť vo výmere asi 50 kat. j. Pretože pred príchodom maďarskej okupačnej armády sme boli vyzvaní Štátnym pozemkovým úradom v Bratislave, aby sme svoj majetok neopúšťali, zostali sme v kolónii.

Maďarské okupačné vojsko prišlo do kraja 9. 11. 1938 asi o 11. hod. V kolónii sa nezaštavilo a pokračovalo v ceste do Veľkého Peseku, kde bolo vítané maďarským obyvateľstvom. O tri dni nato asi o 24. hodine prišli do kolónie maďarskí vojaci, ktorí robili prehliadky od domu do domu. V mojom dome boli 3 vojaci s veliteľom, snád' šikovateľom, ktorí sa ma pýtal, akú funkciu som mal v obci. Odpovedal som, že som bol členom okresného výboru. Keď dokončili prehliadku domu, odišli preč, pričom mi nič neodcudzili. Asi 13. 11. 1938 bol som vyzvaný, aby som sa dostavil do Veľkého Peseku k tamojšiemu evanjelickému farárovi, meno ktorého si nepamätám, ktorý mi oznámil, že spoločne s obcou Veľký Pesek sme povinní

sa starať o výživu vojenského oddielu, ktorý bol ubytovaný vo Veľkom Peseku. Za tým účelom nás vyzývajú, aby sme každý odovzdali 1 q žita, 50 kg zemiakov a spoločne 1 brava a 5 m³ palivového dreva. Tieto veci sme hneď na druhý deň na 5 vozoch odviezli do Veľkého Peseku, kde som osobne s Jánom H. odovzdal poručíkovi maďarského vojska, ktorého meno udať neviem. Pri tom som mu tiež odovzdal môj revolver a flóbertku Pavla H., pretože sme boli vopred upovedomení a aj farárom upozornení, aby sme zbrane, ktoré ešte máme, bezpodmienečne odovzdali. Potom sme na rozkaz dotyčného poručíka odviezli obilie do mlyna na zomletie.

Dňa 15. 11. 1938 asi o 5.30 hodine do kolónie prišli maďarskí četníci, ktorí nás zavolali do slovenskej ľudovej školy a tam s každým spisali zápisnicu, pričom zisťovali našu príslušnosť. Vyzvali nás, aby sme odovzdali všetky zbrane, ktoré ešte máme. Všetkým nám tam surovým spôsobom nadávali a vyhrážali sa nám, že nás postrieľajú a budú z nás rezať švihle. Biť nás nebili. V škole nás držali pod vojenským a četnickým dozorom až do asi 15. hodiny. Medzitým četníci spoločne s vojskom, ktoré tiež prišlo do kolónie, robili prehliadku našich domov. Pritom si počínali veľmi bezohľadne. Asi o 16. hodine sa žandári vrátili naspäť do školy a vyzvali nás, aby sme sa v priebehu jednej hodiny vystaňovali z kolónie. Smeli sme si vziať jeden voz a 1 pár koní a najnutnejšie potreby.

Keď sme sa s rodinami pripravili na cestu, žandári dali rozkaz, aby sme išli do Želiezoviec, pričom nás oni i s vojskom v počte asi 15 mužov sprevádzali. Asi o 23. hodine, keď sme prišli do Želiezoviec, žandári nás zavreli do obilného skladišťa Zväzu hospodárskych družstiev i s príslušníkmi našich rodín. V skladišti bola iba betónová podlaha a len na druhý deň dali nám trocha slaniny. Všetci kolonisti boli tam 3 dni a 3 noci pod prísnyim vojenským dozorom. Ja som tam bol 2 noci a jeden deň. Na tretí deň ráno prišli do skladišťa dvaja podporučíci maďarského vojska a vyzvali ma, aby som išiel s nimi. Zaviedli ma na četnícku stanicu, kde bol prítomný žandársky vrchný strážmajster, ktorého sa spýtali: „To je on?“ na čo on odpovedal: „Áno, to je on.“ Potom ma odviezli na okresný úrad, kde ma zavreli do cely väznice. Bolo tam na podlahe len trocha slamy a keď som hovoril, že tam zamrzem, jeden z podporučíkov mi povedal: „Zomrite.“ Zamkli dvere a odišli.

V uvedenej väznici som bol zavretý až do 30. 11. 1938, kedy ma asi o 11. hodine pustili na slobodu. Vo väznici som bol pod dozorom vojenskej stráže a stravu som si nechal doniesť za moje peniaze, ktoré som mal uložené na strážnici. Počas môjho väznenia som bol raz predvolaný pred maďarského vojenského sudcu, ktorý mi povedal, že o mne veľa počul, a preto ma chce vidieť. Potom mi hovoril, že teraz nemá čas prezrieť moje dokumenty, ale tak urobí v pondelok 21. 11. 1938 a pustí ma domov. Napriek tomu ma držali vo väznici, ako som uviedol, až do 30. 11. Keď ma pustili na slobodu, maďarský čatár mi hovoril, aby som si vzal so sebou najnutnejšie veci, čo mám so sebou, pretože pôjdem na hranice. Avšak keď ma vyviedol na ulicu, hovoril mi, aby som išiel domov do Agoty. Po príchode zo Želiezoviec domov naši ľudia zistili, že nám odcudzili rôzne veci z našich príbytkov, a to mäso z brava a masť v celkovej váhe 75 kg, ďalej mojej švagrinej Márii H. asi 40 m plátna a asi 40 litrov vína z nášho spoločného hospodárstva.

Dňa 10. 12. 1938, do ktorého času sme mali pokoj od maďarských úradov, okolo 5. hodiny prišli do kolónie asi 4 maďarskí žandári a všetkých nás zavolali do školy, kde prečítali náš zoznam a potom nás vyzvali, aby sme sa do 1/2 8. hodiny zbalili a vystaňovali. Pritom nás upozornili, že so sebou si môžeme vziať len voz, jeden pár koní a to len tie najhoršie, čo máme, ďalej periny a šatstvo a niečo potravín. Obilie a podobne sme nesmeli vziať so sebou.

Potom sme išli v sprievode maďarských žandárov cez Veľký Pesek, kde sme asi 2 hodiny čakali na kolonistov z Lontova. Potom sme pokračovali v ceste cez Levice na hranice. Keďže sme tam prišli až večer, nemohli nás Maďari odovzdať čs. úradom. Preto sa s nami vrátili späť do Levíc, kde sme prenocovali. Nasledujúci deň ráno nás potom odovzdali na hranici asi 1 a pol – 2 km od Levíc vzdialenej čs. pohraničnej finančnej strážni a četníctvu.

Nevidel som, že by sa maďarskí žandári alebo vojaci dopustili nejakých násilností, alebo iných výčinov proti niektorému príslušníkovi našej kolónie.

Pri mojom odchode som musel v kolónii zanechať tento majetok:

Poľnohospodársku pôdu, lúky, záhradu, les a iné v celkovej výmere 56 kat. j. v cene 367 500 Kč, obytné budovy, zariadenie, budovy a zásoby v hodnote 151 250 Kč, hospodárske budovy v cene 57 500 Kč, poľnohospodárske plodiny v cene 42 340 Kč, dobytok v cene 31 050 Kč, hospodárske náradie v cene 42 500 Kč a ocenenie obhospodarovania majetku za 14 550 Kč. Utrpel som celkovú škodu v hodnote 706 740 Kč. Okrem vkladov v roľníckej vzájomnej pokladnici v Želiezovciach per 12 000 Kč a pohľadávky u súkromných osôb v cene 14 400 Kč.

Z tejto sumy som dlžný Zemskej banke v Bratislave 69 000 Kč a v iných peňažných ústavoch a u súkromníkov 25 650 Kč, spolu 94 650 Kč.

Po prečítaní schválené.

D. a h.

strážmajster Pecák, v. r.
strážmajster Kubica, v. r.

Ján H, v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

171

19. december 1938, Podolie.

Zápisnica napísaná na žandárskej stanici s Katarínou D., manželkou Michala D., predtým kolonistkou v obci Lehnice, ktorá vypovedala o hodnote majetku, ktorý v dôsledku vyhodenia musela zanechať na okupovanom území.

Zápisnica

Menovaná bola upozornená, že prípadne môže byť vyzvaná, aby udané okolnosti potvrdila aj prisahou.

Katarína D. udala:

Maďarskí vojaci nám zobrali z chlieva 3 prasiatka vo váhe asi 25 kg a jeden maďarský četník vzal môjmu manželovi jeden nový bicykel a daroval ho jednej mladej Maďarke. Ináč nás nebili, ani žiadnym surovým spôsobom sa ku nám nechovali.

Dňa 10. 11. 1938 prišli dvaja maďarskí četníci a vyzvali nás, aby sme v priebehu 24 hodín sa vyst'ahovali. Zakázali nám odniesť si sebou akýkoľvek majetok. Mali sme 9 kráv a 2 kone, ktoré sme museli predať pod cenu, a to kus za 200 až 500 Kč. Ľudia nič nechceli kupovať, nakoľko boli upozorňovaní četníkmi, že keď odídeme, dostanú zadarmo všetko, čo tam zanecháme.